

*Шикітка Галина,
Іваничко Інна,
Дорош Юліанна*

СИСТЕМА РОБОТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Встановлено, що робота вчителя початкових класів з обдарованими учнями молодшого шкільного віку є видом професійно-педагогічної діяльності, розглянуто концептуальні засади роботи вчителя початкових класів з обдарованими дітьми, запропоновано систему роботи початкової школи з обдарованими дітьми.

Ключові слова: *початкова школа, обдаровані діти, система роботи початкової школи з обдарованими дітьми.*

Key words: *elementary school, gifted children, system of work of elementary school with gifted children.*

Успішність навчання і виховання обдарованого учня залежить від педагогічної майстерності вчителя і від підготовки його батьків.

У Концепції «Нова українська школа» підкреслюється, що кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями, а «місія Нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини» на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти та принципу дитиноцентризму [1].

Проблеми обдарованих дітей вивчали О. Антонова, О. Ващук, В. Демченко, Н. Дудирєва, Ю. Клименюк, О. Кулібаба, Л. Мерва, К. Пажитнева, Т. Тарасова, І. Ушатикова та ін.

Під обдарованістю дитини розуміють вищу, ніж у її однолітків, спроможність до навчання і більш виражені творчі прояви, здатність до видатних досягнень у будь-якій соціально значущій сфері людської діяльності [4].

Педагогічна діяльність є видом професійної діяльності й розглядається як складна, багаторівнева, динамічно-розвивальна система взаємопов'язаних і взаємозумовлених внутрішніх і зовнішніх дій учителя, спрямованих на досягнення багатопланової мети навчання і виховання особистості учня [6, с. 327].

Робота вчителя початкових класів з обдарованими учнями молодшого шкільного віку є видом професійно-педагогічної діяльності [5].

Вважаємо, що робота з обдарованими дітьми ґрунтується на наступних концептуальних засадах: створення системи роботи з вивчення інтересів, здібностей, інтелектуального рівня школярів. Реалізація диференційованого підходу до школярів, що дає можливість обдарованим дітям швидше просуватися у процесі пізнання, освоювати додаткову пізнавальну інформацію. Підбір та апробування діагностичних методик інтелектуального розвитку дітей. Індивідуальна робота зі школярами з яскраво вираженими здібностями. Забезпечення умов та участь дітей у конкурсах для обдарованих дітей (олімпіади, марафони знань, турніри, конкурси).

Пропонуємо систему роботи початкової школи з обдарованими дітьми із трьох складових:

1) психолого-педагогічний комплекс (види робіт: виявлення обдарованих та талановитих дітей; визначення рівня пізнавальних здібностей; прогнозування розвитку особистості школяра, його інтелектуально-творчого потенціалу; анкета «Ознаки обдарованості дитини»; анкетування батьків; відстеження динаміки розвитку обдарованості, творчих та пізнавальних здібностей учнів, рівня комфортності; консультативна та просвітницька робота серед учнів, батьків);

2) розвиваючий комплекс (види робіт: правила та форми роботи на уроці; формування навички запам'ятовування інформації через складання оповідання; ознайомлення з принципами знаходження закономірностей у ряді предметів та слів; формування навички роботи за зразком та за контуром;

3) предметно-розвивальне середовище (завдання педагога – правильно організувати діяльність дитини);

Робота з обдарованими дітьми повинна проводитися не лише через урочну, а й через позаурочну, позакласну діяльність та додаткову освіту.

Важливо використовувати різноманітні методики відбору обдарованих дітей і надалі безперервно спостерігати за їх успіхами на етапах виявлення [3].

При роботі з обдарованими дітками змінюється і сам учитель, який працює з цими дітьми. Він частіше запитує думку самих дітей, менше пояснює, більше слухає. Проаналізуємо серіал «Історія Райлі», де в класі був обдарований хлопчик, який значно вирізнявся своїм розвитком у навчанні. І кожного разу під час уроку, коли вчитель пояснював тему, цей хлопчик, за бажанням, міг виходити до дошки і розповідати це ж саме, але своїми словами. І вчитель ставився до цього зовсім нормально, навіть не перебивав учня, а навпаки мотивував. Його однолітки, завдяки вчителю, розуміли, що так урок проходить навіть веселіше, педагог також пояснив учням, що так

може виходити кожен бажаючий, адже двічі повторювана інформація буде запам'ятовуватись краще.

Загалом робота з виявлення обдарованих дітей – це дуже важка праця, що потребує значних зусиль професіоналів, адже таїть в собі небезпеку помилок у діагностичних висновках, а це згодом позначається на особистісному розвитку дитини. Недарма кажуть: «Вміння знаходити обдарованих та здібних дітей – талант, вміння їх вирощувати – мистецтво». Усі складові системи розвитку обдарованості молодших школярів, спрямовані на досягнення поставлених цілей, які призведуть до високого рівня розвитку здібностей кожної дитини, дозволять зробити її творчою, конкурентоспроможною і впевненою у своїх силах особистістю [2].

Така організація дозволить виявити нові задатки, сформувати стійкий інтерес до пізнавальної дослідницької та творчої діяльності, підвищить мотивацію навчальної діяльності. Необхідно, щоб уже в ранньому віці дитина відчула смак успіху, нехай навіть якщо його завданням було просто стати учнем школи.

Безумовно, робота з обдарованими дітьми важка, але багата розвивальними ідеями – не тільки для учнів, а й для педагога. Грамотно організована і систематично здійснювана діяльність з розвитку обдарованості, розвиває в учнів прагнення до інтелектуального самовдосконалення і саморозвитку, розвиває творчі здібності, навички проектно-дослідницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Концепція «Нова українська школа»: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>.
2. Кульчицька О. Діагностика рівня розвитку творчих здібностей [Текст] / О. І. Кульчицька // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 42-44.
3. Мішньова О. Організація роботи з обдарованими учнями [Текст] : [урок біології] / О. А. Мішньова // Біологія. – 2011. – № 4. – С. 5-6.
4. Лучковський А.І. «Система роботи з обдарованими учнями» <https://www.school304.com.ua/?page=1088>
5. Ушмарова В., Каданер О. Робота вчителя початкових класів з обдарованими учнями як професійно-педагогічна діяльність. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2019, № 1 (85). <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/26.pdf>
6. Ярмаченко М. Педагогічний словник. Київ: Педагогічна думка. 2001. 516 с.